

ДОПОМОГА ВОЛОНТЕРІВ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ З ЗОНИ АТО, ЯК ПРОЯВ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ломакіна Вікторія Віталіївна

Науковий керівник доц. Чистіліна Т.О.

**Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет
Банківської справи»**

Актуальність теми. Актуальність роботи груп допомоги (волонтерських організацій) з переселенцями з зони АТО обґрунтовується в першу чергу тим, що дуже багато людей було переміщено на різні території країни, і переселенцям прийшлося зустрітися з такого роду проблемами як: пошук нової роботи, повна зміна оточуючого середовища, іноді дискримінація (коли роботодавці принципово не бажають брати на роботу людину зі сходу країни). Всі ці моменти, накопичуючись, проявляються в хронічному стресі, замкненості, поганий адаптації на новому місці перебування переселенців з зони АТО. Волонтери допомагають цим людям відновити віру у нормальне життя, захистити їх права, гідність, адаптувати їх до нових умов проживання [1].

Постановка проблеми. Недостатність інформації та допомоги з боку державних організацій з приводу подолання проблеми соціалізації вимушених переселенців, а також великий потік негативної інформації з боку ЗМІ, який погіршує моральний стан та сприяє зростанню негативного настрою оточуючих та самих переселенців, не дає змоги правильній адаптації [2]. Цю проблему намагаються вирішити волонтерські організації, створені зусиллями активних громадян, у містах з найвищою концентрацією переселенців, зокрема, в Харкові. Діяльність таких організацій є проявом формування в Україні громадянського суспільства, яке, в свою чергу, виступає основою демократії.

Виклад основного матеріалу. Яскравим прикладом самоорганізації та проявом формування громадянського суспільства в Україні є діяльність волонтерської організації під назвою «Станція «Харків». Вона являє собою об'єднання людей доброї волі для ефективної допомоги переселенцям, вимушеним бігти зі своїх будинків через збройний конфлікт у Луганській та Донецькій областях, і що знаходяться на території України, зокрема, в Харкові (Внутрішньо переміщені особи — ВПО). У наданні допомоги таким людям немає місця дискримінації за етнічною або расовою приналежністю, статтю, віком, громадянством, віросповіданням та політичним переконанням.

«Станція «Харків», як об'єднання, не бере участь в політичній діяльності, не займається релігійною або політичною агітацією, не отримує комерційного прибутку. Члени цієї волонтерської організації надають допомогу переселенцям з зони АТО добровільно та безоплатно.

Принципи, якими керуються волонтери «Станції «Харків»:

1. *Захист прав людини.* Волонтери діють відповідно до принципів загальноновизнаної лікарської етики і загальноновизнаного права на гуманітарну допомогу;
2. *Людська гідність.* У своїй діяльності по організації безпосередньої допомоги, інформаційних, публічних і рекламних заходах волонтери виходять з принципу «рівний — рівному, такому, що попав в біду»;
3. *Адаптація.* Діяльність волонтерів спрямована на зниження уразливості ВПО, їх виживання, реабілітацію, адаптацію, інтеграцію в суспільство;
4. *Дотримання законодавства України.* Волонтери проводять просвітницьку роботу з громадянами, яким потрібна допомога, для підвищення рівня правової грамотності. Зокрема, займаються проясненням положень статей Конституції України та інших законодавчих документів, що стосуються прав, обов'язків та відповідальності громадян (у тому числі, за публічні заклики або поширення матеріалів із закликами до здійснення дій, направлених на зміну кордонів території або державного кордону України порушення положень, встановлених Конституцією України (стаття 110 ККУ);
5. *Незавдання шкоди.* Волонтери співвідносять користь і ризики, супутні їх діяльності і не роблять дій, що несуть загрозу тим, кому надається допомога;
6. *Взаємоповага.* Волонтери відносяться один до одного з повагою, і будують стосунки, виходячи з пріоритету ефективного надання допомоги ВПО;
7. *Узгодженість.* Волонтери не роблять публічних заяв від імені об'єднання, не укладають яких-небудь зовнішніх домовленостей, не діставши колегіального схвалення усіх волонтерів або координаторів групи;
8. *Відповідальність.* Волонтери самі прагнуть розраховувати свій час і сили, відповідають за свій душевний спокій і контролюють свої емоції. Волонтери зобов'язалися дотримуватися інструкції по безпеці, розробленої компетентною робочою групою і відпочивати так часто, як це необхідно для збереження їх фізичного і психологічного здоров'я;
9. *Свобода волі.* Ніхто не має права змушувати волонтера робити те, що несумісно з його етичними переконаннями, перевищує його фізичні або психологічні можливості або карається відповідно до ККУ.

В рамках волонтерського об'єднання «Станція «Харків» діють: Добродійний фонд «Станція «Харків» та Громадська Організація «Волонтерська Ініціатива «Станція «Харків», які обидві є неприбутковими, невідповідними, такими, що об'єднують громадян на основі спільності інтересів своїх членів для реалізації мети, тобто допомоги переселенцям із зони АТО. Також існує прес-центр «Станції Харків». Він організований для забезпечення взаємодії «Станції «Харків» із ЗМІ та громадськістю для об'єктивного висвітлення роботи та інформаційного супроводу діяльності «Станції «Харків». Прес-центр займається підготовкою прес-конференцій, брифінгів, зустрічей/виїздів, інтерв'ю представників ЗМІ та незалежних журналістів з координаторами і волонтерами «Станції «Харків».

Волонтери «Станції «Харків» щодня видають гуманітарну допомогу переселенцям у спеціально організованих пунктах. Щодня до них звертається 200-

400 чоловік. Кожна сім'я у волонтерських пунктах отримує продуктово-гігієнічний набір, а також можливість вибрати відповідний одяг і взуття з принесеного самими волонтерами та багатьма іншими громадянами міста Харкова. Деяким сім'ям доводиться улаштовувати побут з нуля, в приміщеннях, погано пристосованих для життя. Таким волонтери прагнуть допомогти найнеобхіднішим. Їм передають продукти харчування, медикаменти, засоби гігієни, побутову хімію, предмети побуту, сезонний одяг і взуття, дитяче приладдя, побутову техніку, дитячі і дорослі книги, іграшки, настільні ігри [3].

Волонтери активно поширюють інформацію про потреби переселенців серед громадян міста Харкова через місцеві ЗМІ, групи в соціальних Інтернет – мережах та форуми, залучаючи найширші кола місцевого населення до допомоги. Працюють декілька пунктів допомоги у різних районах міста Харкова.

Висновки. Активність волонтерів «Станції «Харків», їх успішна самоорганізація та ефективна діяльність, залучення уваги суспільства та владних структур до проблем вимушених переселенців та інших суспільно-значущих проблем є проявом та доказом успішного формування цивілізованого громадянського суспільства в Україні, яке, в свою чергу, є основою розбудови демократії в державі.

Література

- 1.Офіційний веб-сайт «Актуальна правда» // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://appravda.com/content/harkivskiy-tranzit-volonteri-ta-vimusheni-pereselenci/>
2. Конгрес національних громад України (КНГУ) // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kngu.org/content/pomoshch-pereselencam-v-harkove>
3. Офіційний веб-сайт Суспільної ініціативи «Станція «Харків» // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://station.kharkov.ua/obshhestvennaya-initsiativa-stantsiya-harkov-pomoshh-volontyorov-vpl/>